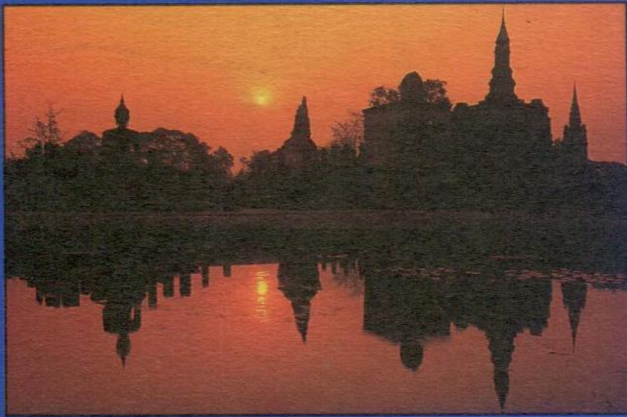
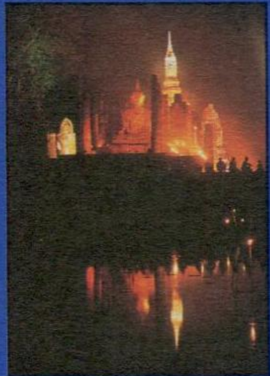
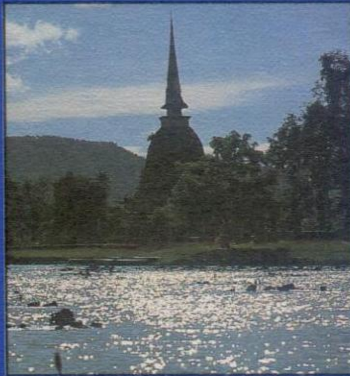
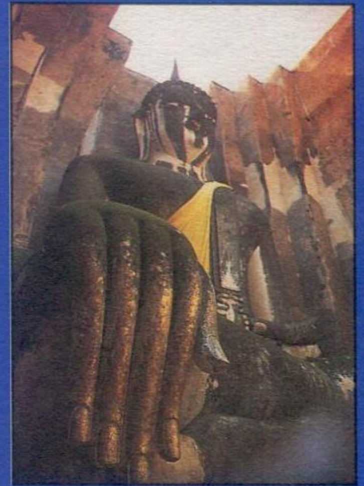

จังหวัดสุโขทัย

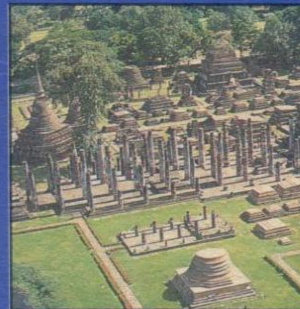

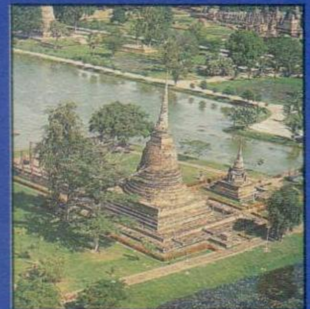

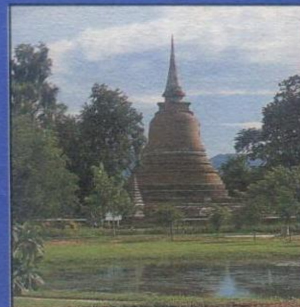

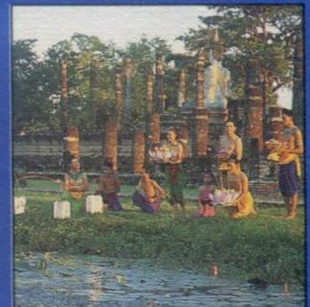

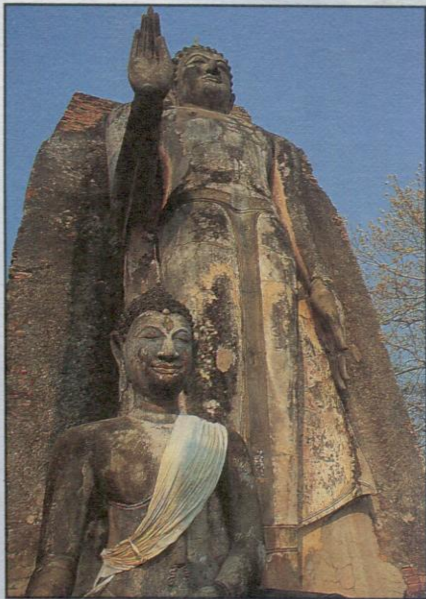

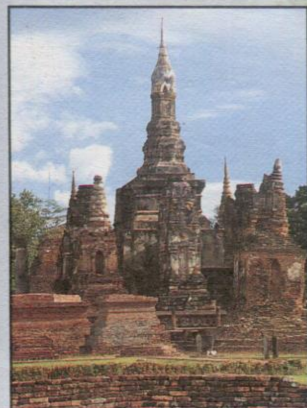

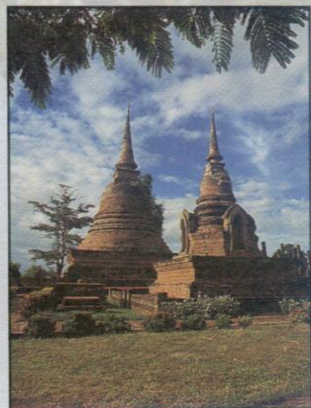

จังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยเป็นที่ตั้งอาณาจักรแรกของชนชาติไทย เมื่อ 700 ปีมาแล้ว คำว่า **"สุโขทัย"** มาจากสองคำคือ **"สุข+อุทัย"** อันมีความหมายว่า **"รุ่งอรุณแห่งความสุข"** ปัจจุบันร่องรอยของอดีตแห่งความรุ่งเรืองยังปรากฏให้เห็นชัดที่อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

อาณาจักรสุโขทัยได้เริ่มขึ้นเมื่อราวปี พ.ศ. 1800 เมื่อมีการสถาปนาราชวงศ์พระร่วงขึ้นปกครองสุโขทัย โดยมีพ่อขุนบางกลางหาวเป็นปฐมกษัตริย์ ตลอดระยะเวลา 120 ปี ของกรุงสุโขทัย มีกษัตริย์ปกครองหลายพระองค์ ที่สำคัญคือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชผู้ประดิษฐ์อักษรไทยและวางรากฐานการเมือง การปกครอง การศาสนา ตลอดจนขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวาง

ถึงแม้ว่าทุกวันนี้ความรุ่งเรืองของกรุงสุโขทัยได้กลายเป็นอดีตไปแล้วตามวัฏจักรความจริงที่ว่า มีเจริญก็ย่อมมีเสื่อม เมืองคู่แฝด (สุโขทัยและศรีสัชนาลัย) อันลือลั่นและเกรียงไกรเหลือเพียงซากปรักหักพังไว้เป็นอนุสรณ์ หว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาสุโขทัยก็ยังควรเคารพต่อวิญญาณบรรพบุรุษ ท่องเที่ยวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชื่นชมและย้อนรอยอดีตในเสี้ยวหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทยอันยาวนาน

แหล่งท่องเที่ยว

สุโขทัยเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 440 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 6,596 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ คือ อำเภอเมือง กงไกรลาศ คีรีมาศ บ้านด่านลานหอย สวรรคโลก ศรีสัชนาลัย ศรีสำโรง ศรีนคร และทุ่งเสลี่ยม

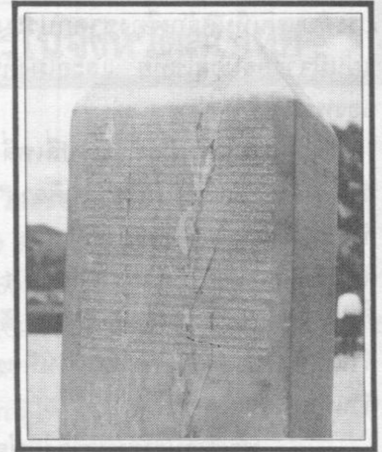
จังหวัดสุโขทัยมีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ทั้งด้านศิลปวัตถุ โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ คือ ป่าเขาลำเนาไพรและอุทยานแห่งชาติ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยได้ตามระยะเวลาที่มี หรือตามแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจ ซึ่งมีให้เลือกมากมาย โดยแบ่งตามพื้นที่ได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง

1.1 อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุโขทัยไปทางจังหวัดตากบนทางหลวงหมายเลข 12 (ถนนจรดวิถีถ่อง) 12 กม. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากโบราณสถานในเขตอุทยานฯ มีอยู่เป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ จึงควรทำเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ได้ประโยชน์คุ้มค่ากับเวลามากที่สุดดังนี้

- **ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย** เป็นอาคารทรงไทยสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัยสวยงาม ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ บริเวณด้านหน้าวัดพระพายหลวง

ภายในอาคารมีห้องโถงประชาสัมพันธ์สำหรับบริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ หุ่นจำลองเมืองสุโขทัย ห้องประชุม ร้านจำหน่ายหนังสือ ร้านขายของที่ระลึก และร้านบริการอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวควรเริ่มต้นชมอุทยานฯ จากจุดนี้ เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของสุโขทัยเมื่อเกือบ 800 ปีก่อน

ศิลาจารึกหลักที่ 1

- **แหล่งโบราณคดีเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย** (เตาทุเรียง) อยู่ใกล้วัดพระพายหลวง บริเวณแนวคูเมืองเก่าที่เรียกว่า "แม่โจน" ค้นพบเตาโดยรอบประมาณ 49 เตา ซึ่งส่วนใหญ่อยู่บริเวณคันคูแม่โจนด้านทิศเหนือ

เตาเผาเครื่องสังคโลก มีลักษณะคล้ายประทุนเกวียนขนาดกว้าง 1.5-2.0 เมตร ยาว 4.5 เมตร เครื่องปั้นดินเผาที่พบบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นประเภทถ้วยชามมีขนาดใหญ่หนา น้ำยาเคลือบขุ่นสีเทาแกมเหลือง มีลายเขียนสีดำส่วนใหญ่ทำเป็นรูปดอกไม้ ปลา และจักร

- **วัดพระพายหลวง** ตั้งอยู่นอกกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ ผังบริเวณวัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีคูน้ำล้อมรอบ 3 ชั้น คูชั้นนอกเรียกคูแม่โจน วัดพระพายหลวงนี้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในระยะแรกก่อนการสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย โบราณสถานที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดของวัด คือ พระปรางค์ 3 องค์ ก่อด้วยศิลาแลง ลักษณะแผนผังและรูปแบบศิลปะเป็นเขมรแบบบายน สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7

- **วัดศรีชุม** ตั้งห่างจากวัดพระพายหลวงไปทางด้านทิศตะวันตก 800 เมตร บริเวณวัดมีมณฑปขนาดใหญ่ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย ซึ่งศิลาจารึกหลักที่ 1 เรียกว่า "พระอัจนะ" ผนังด้านทิศใต้เจาะเป็นอุโมงค์ มีบันไดไต่ขึ้นไปถึงหลังคา บริเวณเพดานอุโมงค์

ประดับแผ่นหินสลักเรื่องชาดกประมาณ 50 แผ่น แต่ละแผ่นมีจารึกสมัยสุโขทัย และอุโมงค์นี้เองที่น่าจะเป็นตำนานของพระพูดได้

- กำแพงเมือง มีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าล้อมรอบด้วยกำแพงดิน 3 ชั้น (เรียกในศิลาจารึกว่า "ตรีบูร") แนวกำแพงด้านเหนือและใต้ยาวด้านละ 1,800 เมตร ส่วนด้านตะวันออกและตะวันตกยาวด้านละ 1,600 เมตร โดยมีประตูทั้ง 4 ด้าน ชื่อว่า ประตูศาลหลวง ด้านทิศเหนือ ประตูนะโมด้านทิศใต้ ประตูกำแพงหัก ด้านทิศตะวันออก และประตูอ้อด้านทิศตะวันตก

- พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 เป็นพระบรมรูปหล่อด้วยโลหะทองเหลืองผสมทองแดงรมดำ ขนาด 2 เท่าพระองค์จริง สูง 3 เมตร ลักษณะประทับนั่งอยู่บนแท่นมนังคศิลาบาตร พระหัตถ์ขวาถือคัมภีร์ พระหัตถ์ซ้ายอยู่ในท่าสั่งสอนประชาชน ลักษณะพระพักตร์อย่างพระพุทธรูปสุโขทัยตอนต้น ซึ่งแสดงถึงความมีน้ำพระทัยเมตตากรุณา มีความยุติธรรมและมีความเด็ดขาดในการปกครองแบบพ่อปกครองลูก ด้านข้างแท่นมีภาพจำหลักจารึกเหตุการณ์เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์ ตามหลักฐานที่อ้างถึงในศิลาจารึกที่ค้นพบในเมืองสุโขทัย

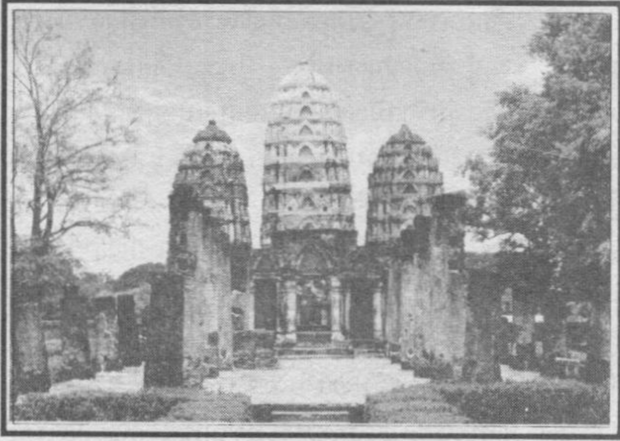
พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

- วัดมหาธาตุ เป็นวัดใหญ่และสำคัญที่สุดของกรุงสุโขทัย ตั้งอยู่บริเวณกลางเมือง มีพระเจดีย์มหาธาตุทรงดอกบัวตูมหรือพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นศิลปแบบสุโขทัยแท้ ตั้งเป็นเจดีย์ประธานล้อมรอบด้วยเจดีย์ 8 องค์ บนฐานเดียวกัน คือ ปรางค์ศิลาแลงตั้งอยู่ที่ทิศทั้ง 4 และเจดีย์แบบศรีวิชัยผสมลังกาก่อด้วยอิฐอยู่ที่มุม จากการสำรวจพบว่า บริเวณวัดมหาธาตุมีเจดีย์แบบต่าง ๆ ถึง 209 องค์ วิหาร 10 แห่ง ซุ้มพระ (มณฑป) 8 ซุ้ม พระอุโบสถ 1 แห่ง ตระพัง 4 แห่ง ด้านตะวันออกบนเจดีย์ประธานมีวิหารขนาดใหญ่ก่อด้วยศิลาแลง มีแท่นซึ่งเคยเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำริดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ พระศรีศากยมุนี ปัจจุบันได้รับการเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่วัดสุทัศน์ฯ กรุงเทพฯ ด้านเหนือและใต้ของพระเจดีย์มหาธาตุมีพระพุทธรูปยืนภายในซุ้มเรียกว่า "พระอัฏฐารส" ด้วย

- เนินปราสาท หรือพระราชวังในสมัยสุโขทัย ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออกของวัดมหาธาตุ ลักษณะอาคารเป็นฐานสี่เหลี่ยมผืนผ้าก่อด้วยอิฐ ส่วนเครื่องบนที่คาดว่าคงเป็นเครื่องไม้ได้หักพังลงหมด ฐานอาคารหลังนี้น่าจะหมายถึงพระมณเฑียรตามที่ได้กล่าวไว้ในศิลาจารึกหลักที่ 4

ในปี พ.ศ. 2376 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เมื่อครั้งยังทรงผนวชได้เสด็จธุดงค์มายังเมืองเก่าสุโขทัย ทรงพบศิลาจารึกหลักที่ 1 และพระแท่นมนังคศิลาบาตรในบริเวณเนินปราสาทแห่งนี้ด้วย

- วัดศรีสวาย เดิมเป็นเทวาลัยในศาสนาพราหมณ์ เนื่องจากยังปรากฏปรางค์แบบขอมสามองค์อยู่จนถึงปัจจุบัน เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จประพาสเมืองสุโขทัย ทรงพบรูปพระอิศวรและหลักไม้ปักอยู่ในโบสถ์ จึงทรงสันนิษฐานว่า วัดนี้คงเป็นสถานที่พวกพราหมณ์ใช้ในการทำพิธีโล้ชิงช้า (ตรียัมปวาย) แต่ต่อมาเมื่อชาวไทยเข้าครองกรุงสุโขทัย วัดนี้จึงถูกดัดแปลงให้เป็นวัดทางพุทธศาสนา

วัดศรีสวาย

- วัดตระพังเงิน (คำว่า "ตระพัง" หมายถึง สระน้ำหรือหนองน้ำ) เป็นโบราณสถานสำคัญตั้งอยู่บริเวณขอบตระพังเงินด้านทิศตะวันตก มีเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์หรือดอกบัวตูมเป็นประธาน บริเวณเรือนธาตุจะมีชั้นประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับยืนทั้ง 4 ทิศ ด้านหน้าเป็นวิหาร 7 ห้อง ฐานและเสาก่อด้วยศิลาแลง ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย บริเวณตรงกลางตระพังเป็นเกาะขนาดเล็ก เป็นที่ตั้งของพระอุโบสถ บริเวณตระพังจะมีดอกบัวขึ้นอยู่รอบสระ ทำให้เกิดทัศนียภาพที่สวยงามมาก

- วัดสระศรี ตั้งอยู่เกือบกึ่งกลางเมืองสุโขทัย เป็นโบราณสถานสำคัญตั้งอยู่บนเกาะกลางน้ำขนาดใหญ่เรียกว่า "ตระพังตระกวน" ภายในวัดประกอบด้วยเจดีย์ประธานทรงลังกา (ระฆัง) ด้านหน้าวิหารขนาดใหญ่ประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย มีเจดีย์ขนาดเล็กศิลปศรีวิชัยผสมลังกาตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ มีซุ้มพระพุทธรูปอยู่ทั้ง 4 ทิศ ด้านหน้ามีเกาะกลางน้ำขนาดย่อมอีกแห่งหนึ่งเป็นที่ตั้งของพระอุโบสถขนาดเล็ก วัดสระศรีได้ชื่อว่า เป็นจุดที่มีทัศนียภาพสวยงามมาก เหมาะแก่การถ่ายภาพ

พระพุทธรูปปางลีลา บริเวณวัดสระศรี

- ศาลตาผาแดง เป็นศาสนสถานตามคติศาสนาฮินดู ก่อด้วยศิลาแลง ส่วนยอดหักพังลงหมด รูปแบบทางสถาปัตยกรรมและประติมากรรมศิลาที่เป็นรูปเคารพเปรียบเทียบได้กับศิลปะของสมัยนครวัด (ราว พ.ศ. 1650-1720) จัดเป็นโบราณสถานที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดในเมืองสุโขทัย

- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง เป็นสถานที่รวบรวมและจัดแสดงศิลปโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดีภายในเมืองสุโขทัยและที่ประชาชนมอบให้ บริเวณพิพิธภัณฑ์จะแบ่งส่วนการแสดงโบราณวัตถุไว้เป็น 3 ส่วนคือ

1. อาคารลายสือไท 700 ปี เป็นอาคารใหม่ที่ตั้งอยู่ด้านหน้าทางเข้าอาคารใหญ่ เป็นที่จัดแสดงศิลปวัตถุสมัยสุโขทัย เช่น พระพุทธรูป เครื่องใช้ ถ้วยชาม สังคโลก ศิลาจารึก ฯลฯ

2. อาคารพิพิธภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น แสดงศิลปวัตถุในยุคสมัยต่าง ๆ มากมาย อาทิ พระพุทธรูปสำริด โอ่งสังคโลก เครื่องศาสตราวุธ เครื่องถ้วยชามสังคโลก เงินตรา ท่อน้ำแสดงระบบชลประทานสุโขทัย ฯลฯ

3. พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง จะอยู่ด้านนอกโดยรอบอาคารใหญ่ เป็นที่ตั้งแสดงศิลปวัตถุโบราณต่าง ๆ อาทิ

พระพุทธรูปศิลา แผ่นจำหลัก รูปทรงอาคารไทยแบบต่าง ๆ เตาทุเรียงจำลอง เสมาธรรมจักรศิลา เป็นต้น

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง เปิดให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าชมได้ทุกวัน ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์ ระหว่างเวลา 09.00-16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชมชาวไทยคนละ 5 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 10 บาท กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะ ควรติดต่อขอวิทยากรนำชมที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รามคำแหง ถนนจรดวิถีถ่อง ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย 64210 โทร. 612167

อาณาเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่กว่า 70 ตารางกิโลเมตร และมีโบราณสถานสำคัญที่น่าชมอีกมากมาย กรณีนักท่องเที่ยวมีเวลามาก โบราณสถานที่ควรชมนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น ใคร่ขอแนะนำดังนี้

ทิศตะวันออก วัดช้างล้อม วัดตระพังทองหลาง วัดเจดีย์สูง

ทิศตะวันตก วัดสะพานหิน วัดพระบาทน้อย วัดเจดีย์งาม วัดมังกร เขื่อนสรีดภงส์ (ทำนบหรืออ่างเก็บน้ำพระร่วง)

ทิศใต้ วัดเชตุพน วัดเจดีย์สี่ห้อง วัดศรีพิจิตรกิรติกัลยาราม

อัตราการเข้าชมโบราณสถานในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ต้องเสียค่าธรรมเนียมเข้าชมคนละ 5 บาท สำหรับคนไทย ชาวต่างประเทศ 20 บาท และการนำยานพาหนะ 4-6 ล้อ เข้าเขตโบราณสถานต้องเสียค่าธรรมเนียมอีก 30 บาท ส่วนพาหนะเกิน 6 ล้อ ไม่อนุญาตให้นำเข้า

กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรนำชมหรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับอุทยานฯ สามารถติดต่อได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย 64210 โทร. 613241

การเดินทางไปอุทยานฯ จากตัวเมืองสุโขทัย นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรถประจำทางสายเมืองเก่า (รถสองแถว) จอดบริเวณท่ารถใกล้ป้อมยามตำรวจ ห่างจากสะพานข้ามแม่น้ำยมไปทางฝั่งตะวันตกราว 200 เมตร มีรถออกทุก 10 นาที ค่าโดยสารคนละ 5 บาท ตั้งแต่ 06.00-18.00 น. ทุกวัน และจากอุทยานฯ จะเข้าตัวเมืองสุโขทัย มีรถจอดที่บริเวณลานจอดรถศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

1.2 ศาลพระแม่ย่า ตั้งอยู่หน้าศาลากลางจังหวัดสุโขทัย ถนนนิกรบำรุง (ริมน้ำยม) เป็นที่ประดิษฐานเทวรูปพระแม่ย่า ซึ่งทำด้วยศิลาสลัก พระพักตร์ยาว พระหนุเสี้ยม พระเกตุมาลายาว ประดับเครื่องทรงแบบนางพญา สูงประมาณ 1 เมตร สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเพื่ออุทิศให้กับพระแม่ คือนางเสือง แต่เดิมพระแม่ย่าประดิษฐานอยู่บนเขาพระแม่ย่า ห่างจากตัวเมืองเก่าประมาณ 8 กิโลเมตร ตรงยอดเขามีเพิงหินเป็นผาป้องกันแดดฝนได้ ต่อมาชาวสุโขทัยได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่เมืองใหม่โดยสร้างศาลขึ้นที่หน้าศาลากลางจังหวัด และมีการจัดงานเฉลิมฉลองทุกปีเรียกว่า "งานพระแม่ย่า"

พระแม่ย่า

2. แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอสวรรคโลก

2.1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรควรนายก ตั้งอยู่ที่ตำบลวังไม้ขอน หลังวัดสวรรคาราม (วัดกลาง) อำเภอสวรรคโลก อยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำยม เริ่มก่อสร้างเมื่อปลายปี พ.ศ. 2513 แล้วเสร็จต้นปี พ.ศ. 2514 โดยสร้างอยู่ในเขตที่ดินของวัดที่จัดสรรให้ 7 ไร่เศษ และกรมศิลปากรได้จัดสรรที่ดินเพิ่มเติมขึ้นอีก 14 ไร่เศษ

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2526 กรมศิลปากรได้รับมอบศิลปโบราณวัตถุจากวัดสวรรคาราม และนำมาจัดแสดงร่วมกับเครื่องสังคโลกที่ขุดพบบริเวณเกาะคราม อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรควรนายก เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2527

การจัดแสดงในอาคารพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ชั้นบน จัดแสดงประติมากรรมสมัยต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมบัติของพระสวรรควรนายก และบางส่วนย้ายมาจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพระพุทธรูปในยุคสมัยต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนยุคสุโขทัย จนถึงศิลปรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนบริเวณชั้นล่าง จัดแสดงเครื่องถ้วยสังคโลก เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้เรื่องเครื่องถ้วยสังคโลก ซึ่งขุดค้นพบมากที่แหล่งโบราณคดีเครื่องถ้วยสังคโลกบ้านเกาะน้อย อำเภอศรีสัชนาลัย รวมทั้งแสดงเครื่องถ้วยสมบัติใต้ทะเลที่งมได้มาจากแหล่งเรือจมในอ่าวไทยอีกด้วย

พิพิธภัณฑ์จะเปิดให้ชมได้ทุกวัน ระหว่างเวลา 09.00-16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชม ชาวไทยคนละ 5 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 10 บาท กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะและต้องการวิทยากรนำชม ก็สามารถติดต่อล่วงหน้าได้ที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรควรนายก อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย 64110 โทร. 641571

ลวดลายก้นจานสังคโลก

3. แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย

3.1 อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ตำบลเมืองเก่า อ.ศรีสัชนาลัย บริเวณที่เรียกว่า "แก่งหลวง" ตัวเมืองเก่าศรีสัชนาลัยจะอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำยม ห่างจากตัวอำเภอศรีสัชนาลัย ลงมาทางอำเภอสวรรคโลก ประมาณ 11 กิโลเมตร

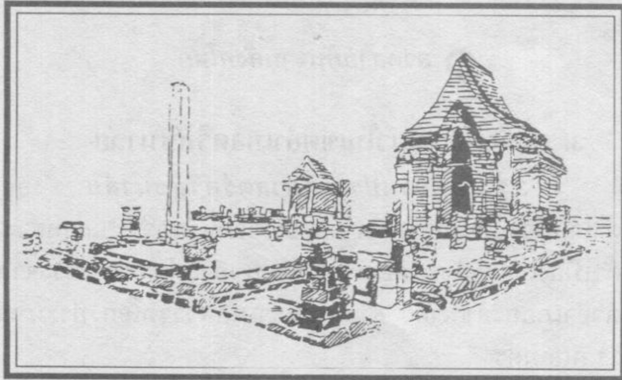
เมืองศรีสัชนาลัยนับเป็นเมืองลูกหลวงที่สำคัญที่สุดของอาณาจักรสุโขทัย ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติที่ว่ารัชทายาทผู้จะไปครองกรุงสุโขทัย จะต้องมาปกครองเมืองศรีสัชนาลัยก่อน สภาพตัวเมืองศรีสัชนาลัยจะตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำยม มีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบทุกด้าน มีคูน้ำ ภายในกำแพงเมืองมีโบราณสถานสำคัญหลายแห่ง เช่น วัดวาอาราม พระราชวัง คูน้ำ สระน้ำ ประตูเมือง เป็นต้น กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะ ขุดแต่งโบราณสถานและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี จนสมบูรณ์และทำพิธีเปิดเป็น "อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย" เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2533

โบราณสถานที่สำคัญที่ควรไปชมในเขตอุทยานฯ ประกอบด้วย **วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือวัดพระบรมธาตุเชลียง** หรือที่ชาวบ้านเรียก **วัดพระปรางค์** วัดนี้อยู่นอกตัวเมืองศรีสัชนาลัย มีพระปรางค์สร้างเลียนแบบปรางค์ขอม รูปทรงฝักข้าวโพดมีสัดส่วนงดงามมาก

- **วัดช้างล้อม** มีเจดีย์ทรงลังกาองค์ใหญ่เป็นหลักของวัด ที่ฐานเจดีย์มีช้างปูนปั้นประดับอยู่โดยรอบทั้งหมด 39

เชือก สันนิษฐานว่า พ่อขุนรามคำแหงเป็นผู้สร้างวัดนี้

- วัดเจดีย์เจ็ดแถว อยู่ตรงข้ามกับวัดช้างล้อม มีกำแพงศิลาแลงโดยรอบ กลางวัดมีเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นหลักของวัด รอบ ๆ เจดีย์องค์นี้มีเจดีย์ใหญ่น้อยประดับซุ้มพระแบบต่าง ๆ กันอีกถึง 33 องค์ เป็นวัดที่น่าชมยิ่ง

- วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่ อยู่ไม่ห่างจากวัดเจดีย์เจ็ดแถวนัก มีกำแพงศิลาแลงล้อมรอบ สิ่งสำคัญของวัดนี้ก็คือเจดีย์ทรงลังกาที่ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทำให้ดูแปลกตากว่าเจดีย์ทรงลังกาวัดอื่น ๆ

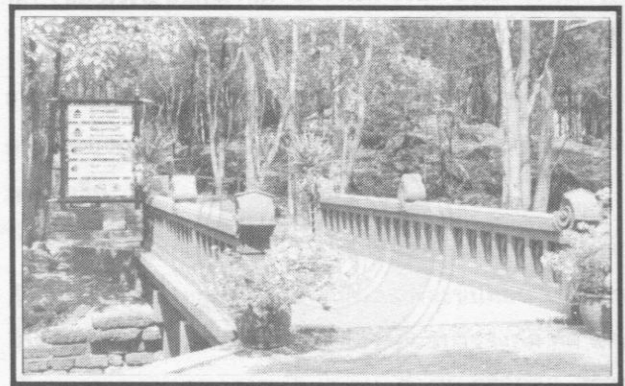
- วัดสวนแก้วอุทยานน้อย หรือที่เรียกกันอีกชื่อว่า วัดสระแก้ว มีพระเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์เป็นหลักของวัด ด้านหน้าของซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูป ทางด้านทิศตะวันตกมีสระน้ำอยู่สระหนึ่ง ทำให้สันนิษฐานว่าวัดนี้คือ วัดแก้วราชประดิษฐานที่มีกล่าวถึงในพงศาวดารเหนือนั่นเอง

- วัดนางพญา มีเจดีย์ทรงลังกาเป็นหลักของวัด มีซากโบสถ์และวิหาร 7 ห้อง ซึ่งยังเหลือผนังทางด้านตะวันตกเฉียงเหนืออยู่อีกด้านหนึ่ง และที่ผนังนี้นี่เองมีลวดลายปูนปั้นงดงามน่าชมยิ่ง

- วัดเขาพนมเพลิง วัดเขาสุวรรณคีรี ในตัวเมืองศรีสัชนาลัย มีภูเขาลูกหนึ่ง คือ เขาพนมเพลิง มีวัดอยู่บนยอดเขาสองวัด สำหรับวัดเขาพนมเพลิงนี้มีเจดีย์มองเห็นตระหง่านอยู่บนยอดเขา ด้านหลังมีซุ้มพระ ชาวบ้านเรียกกันว่าศาลเจ้าแม่ละอองสำลีเป็นที่เคารพของชาวเมืองทั่วไป ส่วนวัดเขาสุวรรณคีรีมีเจดีย์ทรงลังกาเป็นหลักของวัด หน้าพระเจดีย์มีซากวิหาร 7 ห้อง และทางด้านหลังเจดีย์องค์ใหญ่มีเจดีย์ทรงลังกาอีกองค์หนึ่ง

การเดินทาง จากตัวเมืองสุโขทัย ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 101 (สุโขทัย-สวรรคโลก-ศรีสัชนาลัย) ถึงบริเวณ กม. 64 เลี้ยวซ้ายข้ามสะพานข้ามแม่น้ำยม จะมีทางแยกขวาเข้าอุทยานฯ ประมาณ 2 กิโลเมตร ค่าธรรมเนียมเข้าชมโบราณสถาน ชาวไทย 5 บาท ชาวต่างประเทศ 20 บาท นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถใช้เส้นทางจากสวรรคโลกไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1201 ไปจนถึงตำบลเมืองเก่าบริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำยม แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าอุทยานฯ อีก 2 กม. รวมระยะทางประมาณ 22 กม.

นักท่องเที่ยวที่ต้องการขอวิทยากรนำชม หรือสอบถามรายละเอียด สามารถติดต่อได้ที่อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย 64130 โทร. 679211

◎ *ทางขึ้นวัดเขาพนมเพลิง และวัดเขาสุวรรณคีรี*

3.2 ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะน้อย ห่างจากตัวเมืองเก่าศรีสัชนาลัย เลียบแม่น้ำยมไปทางทิศเหนือราว 5 กม. กรมศิลปากรได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบริษัทปูนซิเมนต์ไทย จำกัด ในการก่อสร้างอาคารศูนย์ศึกษาฯ ดังกล่าว ทั้งนี้บริเวณนี้มีการค้นพบเตาเผาเครื่องถ้วยสังคโลกกว่า 500 เตา ในระยะทางประมาณ 1 กม. ถือได้ว่าเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมของ

เมืองศรีสัชนาลัยทีเดียว ซึ่งในอดีตผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาจากแหล่งนี้ เคยส่งเป็นสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เช่น ชวา ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น เปอร์เซีย เป็นต้น

ศูนย์ศึกษาฯ ดังกล่าว ปัจจุบันมีอยู่ 2 อาคาร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณเตาที่ใช้เป็นที่ศึกษา มีหมายเลขเตาที่ใช้เรียกในการศึกษาคือ เตาที่ 42 และเตาที่ 61 ภายในตัวอาคารจะมีการตั้งแสดงโบราณวัตถุ เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนวิวัฒนาการเครื่องถ้วยสมัยโบราณให้นักท่องเที่ยวชมอีกด้วย โดยศูนย์ฯ จะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 09.00-12.00 และ 13.00-16.00 น. ค่าธรรมเนียมเข้าชมคนไทย 5 บาท ชาวต่างประเทศ 20 บาท

การเดินทาง จากบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย ไปทางทิศเหนือ ทางประตูเตาหม้อไปถึงบ้านเกาะน้อยราว 5 กม. จะเห็นซากเตาเผาโบราณเรียงรายอยู่โดยทั่วไป หรือจากตัวอำเภอศรีสัชนาลัยใช้เส้นทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1201 ลงมาที่บ้านเกาะน้อย ประมาณ 7 กม. จะเห็นอาคารศูนย์ฯ อยู่ทางซ้ายมือ

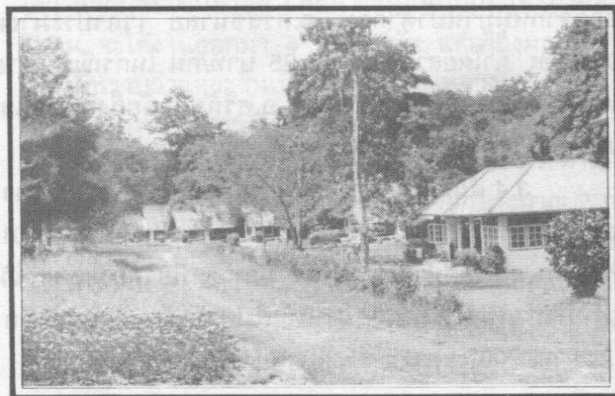

ลวดลายก้นจานสังคโลก

3.3 อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ป่าคา) มีพื้นที่ประมาณ 133,250 ไร่ สภาพทั่วไปเป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน ป่าไม้ยังอุดมสมบรูณ์ ทิวทัศน์งดงาม สงบเงียบ อากาศหนาวจัดในฤดูหนาว ในเขตอุทยานฯ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติหลายแห่ง เช่น น้ำตกตาดดาว น้ำตกตาดเดือน น้ำตกห้วยทรายขาว ถ้ำธาราวสันต์ ถ้ำค้างคาว เป็นต้น ลักษณะการท่องเที่ยวในอุทยานฯ เหมาะแก่การเดินป่าและแค็มป์ปิ้ง

ปัจจุบันอุทยานฯ มีบ้านพักบริการจำนวน 6 แบบ รวม 10 หลัง อัตราค่าที่พักตั้งแต่ 250-1,000 บาทต่อคืน นอกจากนี้ยังมีเต็นท์ไว้บริการให้เช่าด้วย เป็นเต็นท์เล็กพักได้ 2 คน หลังละ 30 บาท/คืน มี 10 หลัง สำหรับผู้ที่นำเต็นท์ไปเอง ทางอุทยานฯ คิดค่าสถานที่ 5 บาท/คน/คืน นอกจากนี้ทางอุทยานฯ ยังมีร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น และบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะให้อุทยานฯ จัดให้

ติดต่อจองที่พักหรือสอบถามรายละเอียดได้ที่งานบริการบ้านพัก กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ โทร. 02-5790529, 5794842 หรือทางจดหมายที่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย สำนักงานป่าไม้จังหวัดสุโขทัย อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 หรือตู้ ป.ณ. 10 ต.บ้านแก่ง อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย 64130

บรรยากาศในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

การเดินทางจากสุโขทัยไปอุทยานฯ มีหลายเส้นทางดังนี้

1. **จากจังหวัดใช้เส้นทางหมายเลข 101 ถึง อ.ศรีสัชนาลัย** เลี้ยวซ้ายผ่านหน้าสถานีตำรวจภูธร อ.ศรีสัช-นาลัย ผ่านหน้าโรงพยาบาลศรีสัชนาลัย เลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางหมายเลข 1201 ถึงบ้านหนองอ้อ เลี้ยวขวาตามเส้นทางลูกรังถึงบ้านสารจิตร เลี้ยวขวาตามเส้นทางผ่านบ้านแก่ง บ้านปากคะแยง และบ้านป่าคาถึงที่ทำการอุทยานฯ รวมระยะทางประมาณ 45 กม.

2. จากจังหวัดตามเส้นทางหมายเลข 101 ถึง **อ.สวรรคโลก** เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงหมายเลข 1048 ประมาณ 3 กม. เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางหมายเลข 1201 ถึงบ้านเมืองเก่า เลี้ยวซ้ายผ่านถนนลูกรังถึงบ้านสารจิตร ไปตามเส้นทางบ้านสารจิตร-อุทยานฯ ระยะทางประมาณ 45 กม.

3. จากจังหวัดตามเส้นทางหมายเลข 101 ถึง **อ.สวรรคโลก** เลี้ยวซ้ายไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 1048 ถึงบ้านหัวฝายตรงหลัก กม. ที่ 33 เลี้ยวขวาเข้าถนนลูกรังเส้นทางบ้านหัวฝาย-บ้านแม่ท่าแพ เลี้ยวซ้ายตามบ้านแม่ท่าแพเข้าสู่อุทยานฯ

ทั้งนี้ตามเส้นทางการเดินทางจะมีป้ายบอกเส้นทางชัดเจน สำหรับการเดินทางโดยรถยนต์โดยสารประจำทางจะมีรถออกจาก อ.ศรีสัชนาลัย เป็นรถสองแถวขนาดใหญ่จอดที่ท่ารถหน้าธนาคารออมสิน สาขาศรีสัชนาลัย อ.ศรีสัชนาลัย ออกเวลาประมาณ 11.00 น. ของทุกวันและออกจากหมู่บ้านป่าคากลับ อ.ศรีสัชนาลัย เวลาประมาณ 05.00 น. ค่าโดยสารประมาณ 35 บาท/คน ในกรณีเดินทางเป็นหมู่คณะอาจจ้างเหมาจาก อ.ศรีสัชนาลัยถึงอุทยานฯ ราคาค่าจ้างเหมาต่อเที่ยวประมาณ 600 บาท

3.4 ต้นสักใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตสวนป่าศรีสัชนาลัยของ ออป. บริเวณ กม.ที่ 47 บนเส้นทางหลวงหมายเลข 101 ห่างจาก อ.ศรีสัชนาลัย 19 กม. นักท่องเที่ยวต้องจอดรถไว้บริเวณปากทาง ก่อนจะเดินเท้าไปตามเส้นทางลูกรังอีกประมาณ 700 เมตร

4. แหล่งท่องเที่ยวใน อ.คีรีมาศ

4.1 อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (เขาหลวง) ตั้งอยู่ที่ อ.คีรีมาศ ห่างจากตัวเมืองสุโขทัยไปตามเส้นทางหลวง 101 ถึง อ.คีรีมาศ รวมระยะทาง 20 กม. แล้วเลี้ยวขวาไปตามเส้นทางลูกรังถึงที่ทำการอุทยานฯ ราว 16 กม.

การท่องเที่ยวในอุทยานฯ นักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางปีนเขาขึ้นไปชมทัศนียภาพบนยอดเขาหลวง ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 1,200 เมตร คิดเป็นระยะทางเดินเท้าประมาณ 4 กม. บนยอดเขามีสภาพเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติกว้างใหญ่ ประกอบด้วย ยอดสำคัญ ๆ คือ เขาเจดีย์ เขาแม่ย่า เขาภูกา และผานารายณ์ ซึ่งเป็นหน้าผาสูงชัน

ทิวทัศน์บนยอดเขาหลวงสวยงามมาก อากาศเย็นเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจเดินชมธรรมชาติและชมพระอาทิตย์ขึ้น-ตก

ทั้งนี้ก่อนเดินทาง นักท่องเที่ยวควรสำรวจความพร้อมทางร่างกายเสียก่อน และจำเป็นต้องเตรียมอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นไปด้วย เช่น เสื้อกันหนาว หมวก ไฟฉาย ยารักษาโรค อาหารแห้ง เป็นต้น เนื่องจากไม่สามารถซื้อหาของเหล่านี้ได้บนยอดเขา

ส่วนที่พักนั้น ทางอุทยานฯ ได้จัดสถานที่กางเต็นท์ไว้บนยอดเขา สำหรับผู้ที่นำเต็นท์ไปเองคิดค่าสถานที่คนละ 5 บาท/คืน ผู้ที่ไม่ได้นำเต็นท์ไป ก็ไม่ต้องกังวลใจ เพราะทางอุทยานฯมีให้เช่าราคาถูก โดยแบ่งเป็นเต็นท์ใหญ่ จุได้ 30 คน 1 หลัง อัตราค่าที่พักคนละ 10 บาท, จุได้ 40 คน 2 หลัง อัตราค่าที่พักคนละ 10 บาท

เต็นท์เล็ก ขนาด 2-3 คน จำนวน 100 หลัง อัตราค่าที่พัก 40 บาท/หลัง

สำหรับผู้ที่ต้องการติดต่อจองเต็นท์ หรือบริการลูกหาบ หรือกรณีเดินทางเป็นหมู่คณะต้องการให้ทางอุทยานฯ จัดบริการอาหาร สามารถติดต่อได้ ณ ที่ทำการอุททนฯ หรือถ้าต้องการติดต่อล่วงหน้าก่อนการเดินทาง ให้ส่งจดหมายไปที่ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติรามคำแหง ตู้ ป.ณ. 1 อ.คีรีมาศ จ.สุโขทัย 64160

สภาพทิวทัศน์บนเขาหลวง

เทศกาล

งานประเพณี

1. งานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ถ้าเอ่ยถึงอาณาจักรสุโขทัย คนทั่ว ๆ ไปจะต้องนึกถึงพระนามพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เนื่องด้วยเป็นกษัตริย์ของสุโขทัยเพียงพระองค์เดียวที่มีหลักฐานกล่าวถึงรัชสมัยของพระองค์ไว้มากมาย ทำให้ทราบว่าพระองค์ประกอบพระราชกรณียกิจนับเป็นเอนกอนันต์ต่อชาติบ้านเมือง ราชอาณาเขตแผ่ขยายไปกว้างขวาง ประชาชนได้รับความร่มเย็นเป็นสุขโดยทั่วหน้า

เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน จึงมีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ขึ้นในบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เพื่อเป็นที่สักการะและยึดเหนี่ยวของชาวสุโขทัย

นอกจากนี้ ในวันที่ **17 มกราคมของทุกปี** ทางจังหวัดยังได้จัดให้มีงานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ณ บริเวณอนุสาวรีย์ของพระองค์ท่าน เพื่อเป็นการรำลึกและเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ขจรขจายไปทั่ว

ในงานดังกล่าว จะมีการทำบุญตักบาตรและพิธีทางศาสนา ขบวนสักการะพ่อขุน การบวงสรวง การเล่นพลุตลอดจนนาฏศิลป์ และมหรสพต่าง ๆ ทั้งกลางวันและ กลางคืน

การแสดงนาฏศิลป์หน้าพระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช

2. งานบวชพระแห่นาคด้วยช้างของชาวหาดเสี้ยว จะมีขึ้นในวันที่ **7-8 เมษายนของทุกปี** โดยกำหนดให้วันที่ 7 เป็นวันแห่นาคและเป็นไฮไลท์ของงาน ส่วนวันที่ 8 เป็นวันอุปสมบท

ชาวหาดเสี้ยวนั้น เดิมเป็นชาวไทยพวนที่อพยพมาจากเมืองพวน แขวงเมืองเชียงขวาง ทางตอนเหนือของเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว เมื่อมาตั้งรกราก ณ สถานที่ปัจจุบันก็ยังคงสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของตนเองตลอดมาเป็นเวลากว่า 150 ปีแล้ว ภาพนาคแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีสดใส สวยงาม นั่งอยู่บนคอช้าง เบื้องบนมีสัปทนกางกั้น เบื้องหลังมีบริวารถืออัฐบริขาร เป็นภาพศักดิ์สิทธิ์ต่อสายตาชาวหาดเสี้ยวและบรรดาผู้เฝ้าคอยตลอดสองข้างทาง

ในวันที่ 7 เมษายน นักท่องเที่ยวควรจะเดินทางถึงหาดเสี้ยวตั้งแต่เช้า เพื่อคอยชมพิธีโกนศีรษะ อาบน้ำ-แต่งตัวนาค อาบน้ำ-แต่งตัวช้าง การขึ้นช้าง ขบวนแห่รอบหมู่บ้าน พิธีกรรมในวัด การข้ามน้ำ ฯลฯ จนกระทั่งสิ้นสุดกิจกรรมในช่วงเย็นของวัน

การเดินทางไปชมงาน จากตัวเมืองสุโขทัย ให้ใช้เส้นทางหมายเลข 101 ไปประมาณ 60 กม. จะถึง ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ขบวนแห่จากบ้านสู่วัด

3. งานประเพณีสรงน้ำโอยทานสงกรานต์ศรีสัช-นาลัย จัดขึ้นในช่วงสงกรานต์ของทุกปี ณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย เพื่อสืบทอดลักษณะดั้งเดิมของคนสุโขทัยที่ "มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน" ดังที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1

งานประกอบไปด้วยสิ่งน่าสนใจ อาทิ กิจกรรมทางศาสนา การประกวดผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การแสดงนาฏศิลป์และละครประกอบแสงเสียง การเล่นไฟ ขบวนแห่สงกรานต์ ฯลฯ โดยเฉพาะการแสดงนาฏศิลป์และละครประกอบแสงเสียงนั้น นักท่องเที่ยวควรจองบัตรล่วงหน้า

4. งานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จัดขึ้นใน**วันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกปี** ณ บริเวณอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ห่างจากตัวเมืองประมาณ 12 กม. ลักษณะของงานประกอบด้วยการลอยกระทง การจุดประทีปโคมไฟ จุดพลุตะไลไฟพะเนียง การละเล่นพื้นบ้าน ขบวนแห่ต่าง ๆ และระบำสุโขทัย โดยการสร้างบรรยากาศและประดับตกแต่งโบราณสถานอย่างวิจิตรสวยงามตระการตา นอกจากนี้ยังมีการแสดงแสงเสียงเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อันรุ่งเรืองของอาณาจักรสุโขทัย และมีรายการขันโตกดินเนอร์ชิมอาหารพื้นบ้านพื้นเมืองแท้ ๆ ของสุโขทัย เคล้าการแสดงนาฏศิลป์งดงามบนเวที

นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะเข้าร่วมงานประเพณีลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟ จ.สุโขทัย ควรจองที่พักแต่เนิ่น ๆ เนื่องจากทุกปีที่ผ่านมาจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากไม่สามารถหาที่พักได้

5. งานวันพิชิตยอดเขาหลวง เป็นงานประจำปีที่จังหวัดสุโขทัยจัดให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ได้เดินทางขึ้นสู่ยอดเขาหลวง ในอุทยานแห่งชาติรามคำแหง อ.คีรีมาศ

เขาหลวงนับเป็นสุดยอดแห่งภูเขาที่ต้องใช้ความพยายามปีนป่าย ผจญอุปสรรค และความยากลำบากอย่างมาก ในระยะทาง 4 กม. นักท่องเที่ยวต้องใช้กำลังกาย กำลังใจ หรือบางท่านอาจต้องใช้กำลังไม้เท้าเข้าช่วยพยุงตนเอง ครั้นในเวลากลางคืนก็ต้องเผชิญกับความหนาวเหน็บแสนสาหัส นับเป็นประสบการณ์ความยากลำบากที่หาไม่ได้ง่าย ๆ นัก

นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะเดินทางขึ้นเขาหลวง ควรฟิตร่างกายให้เต็มที่ คนที่มีโรคร้ายแรง เช่น โรคหัวใจ ควรหลีกเลี่ยงการเดินทางหรือหากไม่มั่นใจก็ควรมีการตรวจร่างกายก่อน ส่วนทางด้านอาหารและที่พักนั้น ทางอุทยานแห่งชาติรามคำแหงจะเป็นธุระจัดหาให้

งานวันพิชิตยอดเขาหลวงเริ่มจัดครั้งแรกในปี 2533 และจัดติดต่อกันเป็นประจำทุกปี โดยจัดประมาณ**เสาร์-อาทิตย์ที่สองของเดือนธันวาคม** ผู้สนใจสอบถามรายละเอียดสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุโขทัย โทร. 612286

ของฝาก และ ของที่ระลึก

จังหวัดสุโขทัย

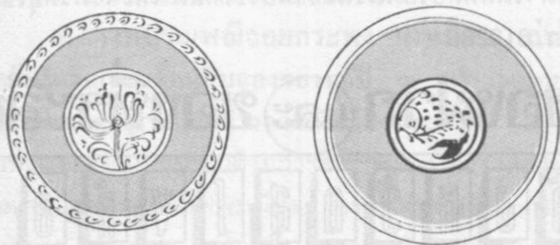
อ.เมือง

สังคโลก คำว่า "สังคโลก" ตามความเข้าใจของคนทั่ว ๆ ไป หมายถึง ภาชนะรูปทรงต่าง ๆ ที่มีเนื้อแกร่งดั่งหินผิวห่อหุ้มด้วยน้ำยาเคลือบสีต่าง ๆ เช่น เขียวไข่กา น้ำเงินอมฟ้า น้ำตาล ดำ ฟ้าอ่อน ทว่าในความเป็นจริงแล้วสังคโลกนอกจากจะหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่กล่าวในตอนต้น ยังควรรวมถึงผลิตภัณฑ์ที่มีเนื้ออ่อนกว่าชนิดแรก เพราะเผาในอุณหภูมิต่ำกว่า และไม่มีการเคลือบใด ๆ ทั้งสิ้น จึงมีบางคนเรียกว่าเครื่องแดง เพราะมีสีแดงตามเนื้อดิน ผลิตภัณฑ์ในชนิดที่ 2 นี้ นอกจากจะเป็นภาชนะถ้วยชาม เครื่องประดับตกแต่งสถาปัตยกรรมแล้ว ที่มีชื่อเสียงอีกอย่างหนึ่งก็คือ ตุ๊กตาเสียกบาล

สังคโลกเป็นสินค้าออกที่สำคัญมากของอาณาจักรสุโขทัยเมื่อ 700 ปีก่อน และเมื่อไม่กี่สิบปีมานี้ สังคโลกก็เป็นสิ่งของสะสมที่บรรดานักนิยมของเก่าขวยขวายหาเอาไว้ประดับพิพิธภัณฑ์ส่วนตัวของตน การซื้อขายสังคโลกในช่วงนั้นคึกคักมาก จวบจนปัจจุบันได้ซบเซาลงเนื่องจากเริ่ม

หายากขึ้น การลักลอบขุดกระทำได้ยาก เพราะเจ้าหน้าที่บ้านเมืองเข้มงวด ประกอบกับถูกขุดไปมาก สิ่งของจึงเหลือน้อยลง รวมทั้งจิตสำนึกในเรื่องการซื้อขายของโบราณเริ่มดีขึ้นเป็นลำดับด้วย ซึ่งนับเป็นเรื่องน่ายินดีมาก

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ใช่ว่านักสะสมทั้งหลายจะไม่สามารถหาซื้อ หาชมสังคโลกกันได้อีกต่อไป เพราะช่างฝีมือสุโขทัยสามารถผลิตสังคโลกเลียนแบบของเก่าดั้งเดิมจนแทบแยกความแตกต่างไม่ได้ และสังคโลกที่ผลิตใหม่เหล่านี้ปัจจุบันได้กลายมาเป็นสินค้าที่ระลึกราคาย่อมเยาของ จ.สุโขทัยไปแล้ว

ลายก้นชามสังคโลก

นักท่องเที่ยวผู้สนใจเครื่องสังคโลก สามารถขอชมกรรมวิธีการผลิตและซื้อได้ที่

1. อาณาจักรพ่อกูสังคโลก (ใกล้กับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย) โทร. 612180, 697050 นอกจากนักท่องเที่ยวจะสามารถซื้อหาเครื่องสังคโลกแล้ว ยังสามารถติดต่อขอเข้าชมการผลิตในโรงงานที่ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กันด้วย และที่สำคัญที่สุดคือ นักท่องเที่ยวมีโอกาสศึกษาเกี่ยวกับสังคโลกได้ในพิพิธภัณฑ์สังคโลกที่ทางอาณาจักรฯ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลทางด้านนี้โดยเฉพาะ

งานสังคโลกของที่นี่ จะมีตั้งแต่ชิ้นเล็ก ๆ จำพวกของที่ระลึกต่าง ๆ จนกระทั่งถึงชิ้นใหญ่ ๆ เช่น มกร มีทั้งที่เลียนแบบของดั้งเดิม และคิดค้นรูปแบบขึ้นใหม่ มีทั้งเคลือบและไม่เคลือบ นอกจากนักซื้อหาที่หลงใหลความงามของสังคโลกจะแวะเวียนมาเป็นแขกของที่นี่แล้ว นักศึกษาปัญญาชน ที่ใฝ่รู้ทางด้านนี้ยังแวะทักทายแลกเปลี่ยนความรู้กับคุณสมเดช พ่วงแผน เจ้าของสถานที่ซึ่งชำนาญทางด้านนี้เนื่องจากคลุกคลีกับสังคโลกมานานนับสิบ ๆ ปี

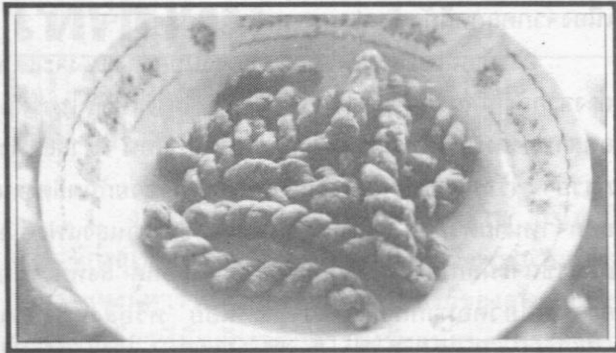
2. บ้านลุงแฟง พรมเพชร์ งานของลุงแฟงจะแตกต่างจากสังคโลกของอาณาจักรพ่อกูตรงที่ไม่ได้ทำกันในระดับอุตสาหกรรม เป็นเพียงหัตถกรรมในครัวเรือน ตัวลุงแฟงภรรยา พร้อมลูกชาย-หญิงอีก 9 ชีวิต ต่างช่วยกันผลิตงานออกจำหน่ายด้วยสองมือปั้น ดังนั้นเสน่ห์ของงานลุงแฟง คือแต่ละชิ้นจะมีลักษณะไม่เหมือนกัน เช่น สิงห์คู่ สิงห์ตัวซ้ายอาจจะเอี้ยวคอมากกว่าตัวขวานิดหน่อย หรือสิงห์ตัวขวาอาจจะตาหวานกว่าตัวซ้ายบ้างก็ไม่ว่ากัน งานของลุงจะมีทั้งเคลือบและไม่เคลือบ ตั้งแต่ตุ๊กตาเสียกบาลตัวน้อย ๆ จนกระทั่งทวารบาลขนาดเท่าคนจริง แต่ที่ขายดีคงเป็นสิงห์กำบังและโคมไฟฉลุ

นักท่องเที่ยวที่สนใจซื้อหาเครื่องปั้นดินเผาของลุงแฟงหรือจะแวะพูดคุยกับลุง ต้องตรงดิ่งไปที่บ้านเลขที่ 311 หมู่ 3 ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย (ใกล้กับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย)

ข้อน่าสังเกตระหว่างคุณสมเดชและลุงแฟงคือ ทั้ง 2 ท่านต่างเป็นคนสุโขทัยโดยกำเนิด ต่างคลุกคลีคุ้นเคยกับสังคโลกมาเกือบจะตลอดชีวิต ก่อนจะสามารถผลิตงานออกจำหน่ายได้นั้น ต่างลองผิดลองถูก ลองปั้น ลองเผา ลองเคลือบมานับไม่ถ้วน และบัดนี้ผลแห่งความพยายามได้ผลักดันให้ผลงานของทั้ง 2 ท่านต่างเป็นที่ต้องการของนักสะสมสังคโลก ถึงขนาดได้รับเกียรติเข้าไปประดับอยู่ในพิพิธภัณฑ์ทั้งของเอกชนและราชการหลายแห่ง

ขนมเกลียว เป็นของฝากประเภทขบเคี้ยว ทำจากแป้งหมี่ผสมกับไข่ ปรุงรสด้วยพริกไทย เกลือ เคล้าให้เข้ากันก่อนจะนำมาปั้นเป็นเกลียว ทอดให้กรอบ คลุกน้ำตาลแล้วจึงบรรจุถุง เป็นของรับประทานเล่นที่ค่อนข้างแข็ง รสชาติกรอบ เค็ม มัน หวานเล็กน้อย

ใน จ.สุโขทัยมีผู้ผลิตขนมเกลียวหลายเจ้า และแต่ละเจ้าก็มีรสชาติแตกต่างกันไป แต่โดยรวมแล้วนักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาได้ตามร้านขายของฝากทั่วไปทั้งในสุโขทัยและจังหวัดใกล้เคียงหรือติดต่อกับแหล่งผลิตโดยตรงที่ร้านครูแอ๊ว (โทร 612037) ร้านสุคนธา (โทร. 612112)

ขนมเกลียว

อ.คีรีมาศ

กล้วยอบเนย เป็นของฝากใหม่เอี่ยมของ อ.คีรีมาศ รสชาติหวาน หอม อร่อยลิ้น ไม่หวานจัดจนเกินไป กรรมวิธีการทำเริ่มตั้งแต่นำกล้วยน้ำว้าดิบมาปอกเปลือก แล้วซอยขวางเป็นชิ้นบาง ๆ ผึ่งลมไว้ครึ่งวันก่อนจะนำไปปรุงรสด้วยเกลือและคอฟฟี่เมต นำลงทอดในน้ำมันร้อน ๆ แล้วผสมน้ำตาลลงไปกวนพอเหนียว นำขึ้นมาผึ่งคลายร้อนก่อนจะโรยงาขาวและเนย แล้วจึงบรรจุลงถุง

กล้วยอบเนยเป็นของขบเคี้ยวที่เพิ่งจะคิดค้นขึ้นใหม่ของ อ.คีรีมาศ กรรมวิธีการทำจะคล้าย ๆ กับขนมรังนกซึ่งทำจากมันเทศ แต่ผู้ดัดแปลงได้หันมาใช้กล้วยที่มีอยู่มากมายกลาดเกลื่อนของอำเภอมาเป็นวัตถุดิบแทน

นักท่องเที่ยวผู้สนใจจะซื้อหากล้วยอบเนยจากต้นตำรับโดยตรง สามารถติดต่อได้ที่ร้านแอ๋วคีรีมาศ โทร. 695111 หรือตามร้านขายของฝากทั่วไปใน จ.สุโขทัย

เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง ยายตี๋ เฮงสกุล เป็นหญิงชรานักปั้นแห่งบ้านทุ่งหลวง อ.คีรีมาศ ตลอดชีวิตของยายไม่เคยเข้าเรียนในโรงเรียนศิลปะแห่งใดมาก่อนเลย แต่สองมือก็สามารถรังสรรค์งานปั้นจากดินเหนียวขึ้นได้ บางชิ้นอาจจะไม่เหมือนของจริง เนื่องจากถ่ายทอดมาจากจินตนาการอีกต่อหนึ่ง เช่น ตัวไดโนเสาร์ ในขณะที่บางชิ้นคล้ายของจริงมาก เช่น ปลาที่เลียนแบบธรรมชาติดุจดั่งมีชีวิต

เครื่องปั้นดินเผาของยายตี๋ ส่วนใหญ่เป็นชิ้นเล็ก ๆ เช่น ลิง เต่า นก ฯลฯ นาน ๆ จึงจะมีงานชิ้นใหญ่ ๆ ปรากฏสักทีหนึ่ง งานทุกชิ้นจะมีคำว่า "ตี๋" ประทับอยู่ข้างใต้ผลิตภัณฑ์

เพื่อยืนยันว่าเป็นของจริงแท้แน่นอน

นอกจากยายตี๋แล้ว ที่บ้านทุ่งหลวงยังได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านของนักปั้น นักท่องเที่ยวจะได้พบกับนักปั้นหลายราย แต่ละรายก็จะสร้างสรรค์งานแตกต่างกันไป เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น ยายเนี้ยว (น้องสาวของยายตี๋) ที่ปัจจุบันอายุ 73 ปีแล้ว ผลิตภัณฑ์ของยายเนี้ยวจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับของยายตี๋มาก ๆ, วันชัย คำน้อย หนุ่มน้อยเชื้อสายทุ่งหลวงรุ่นใหม่ที่ยังคงหลงไหลกลิ่นดิน งานเด่นของวันชัยจะเป็นหม้อแบบบ้านเชียงและโคมไฟฉลุ และป้าเลย สินดี ที่ถนัดปั้นหม้อรูปทรงต่าง ๆ และสัตว์ตัวเล็กตัวน้อย เช่น กบ อึ่งอ่าง สุนัข ฯลฯ

ช่างปั้นทุ่งหลวงแต่ละคน จะผลิตงานดินเผาแท้แบบไม่เคลือบ ดินเหนียวที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบก็ได้จากแหล่งใกล้บ้านนั่นเอง งานของแต่ละคนก็มีลักษณะเฉพาะตัว อารมณ์เฉพาะอย่าง แต่ละคนต่างชำนาญเฉพาะชิ้น กล่าวได้ว่าหากมีดินเหนียวอยู่ 4 ก้อน นำไปให้นักปั้นแห่งทุ่งหลวง 4 คน จะได้งานออกมา 4 ชิ้นต่างกัน แต่เพียงมองดูปราดเดียวก็ทราบว่าแต่ละชิ้นเป็นเครื่องปั้นทุ่งหลวง

นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปบ้านทุ่งหลวง อ.คีรีมาศ จากตัวเมืองสุโขทัย ให้ใช้เส้นทาง 101 ประมาณ 15 กม. จะมีทางแยกซ้ายมือไปบ้านทุ่งหลวงอีกประมาณ 2 กม. จะพบบ้านยายตี๋และยายเนี้ยวอยู่หน้าวัดกลาง ถัดไปอีกประมาณ 300 เมตร จะเป็นนิวาสสถานของป้าเลยที่อยู่ใกล้วัดลาย และระหว่างวัดกลางกับวัดลาย จะมีบ้านที่ผลิตเครื่องปั้นดินเผาเรียงรายอยู่ตลอดสองฟากฝั่ง

เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง

อ.ศรีสัชนาลัย

ทองโบราณ คำว่า "ทองโบราณ" มิได้หมายถึงเครื่องทองสมัยโบราณที่นำมาซื้อขายกัน หากหมายถึงเครื่องทองจำพวก สร้อยคอ สร้อยข้อมือ กำไล ต่างหู แหวน ฯลฯ ที่ทำขึ้นใหม่จากฝีมือของคนท้องถิ่น โดยไม่มีเครื่องจักรใด ๆ เข้าช่วย ทว่าลวดลายและรูปลักษณะนั้น ทำเลียนแบบเครื่องประดับโบราณของสุโขทัย ที่ถูกขุดค้นพบหรือที่ปรากฏอยู่ตามภาพสลักนูนต่ำในโบราณสถานต่าง ๆ ดังนั้นทองโบราณจาก อ.ศรีสัชนาลัย จึงเป็นของฝากที่มีคุณค่าสูงทั้งด้านวัตถุและฝีมือช่าง

ในเขต อ.ศรีสัชนาลัยนั้น มีร้านทำทองโบราณจำนวนมาก เช่น ร้านสมศักดิ์ วงศ์ใหญ่ (โทร. 679186-7) ร้านอรอนงค์ (โทร. 679229-30) ร้านสุภาภรณ์ (โทร. 679122) ร้านนันทนา ร้านพิสมัย ร้านสมสมัย ฯลฯ

ท่านจะได้ชมกรรมวิธีการทำทอง นับตั้งแต่การแปรรูปทองคำแท่งบริสุทธิ์ โดยการรัดรีดจนเหลือเพียงขนาดเท่าเส้นด้าย ก่อนจะใช้เข็มถักทอหรือตกแต่งให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ และพิเศษสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ชอบใจเครื่องทองที่ทางร้านทำสำเร็จรูปไว้แล้ว ท่านก็สามารถสั่งทำใหม่ตามแบบที่ต้องการได้ด้วย

ผ้าหาดเสี้ยว ชาวบ้านหาดเสี้ยวในเขต อ.ศรีสัชนาลัยนั้น เป็นเชื้อสายของชาวไทยพวนที่อพยพมาจากเมืองพวนแขวงเมืองเชียงขวางทางตอนเหนือของเมืองเวียงจันทน์ ประเทศลาว ไทยพวนนั้นเป็นกลุ่มชนที่มีฝีมือในการทอผ้าซิ่นตีนจกที่งดงามหลากหลายสี และเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพ เมื่ออพยพมาอยู่บริเวณนี้จึงได้นำวัฒนธรรมทอผ้าของตนติดตัวมาด้วย และถ่ายทอดสู่ลูกหลานรุ่นต่อ ๆ มาโดยไม่ขาดช่วง

การจกนั้นจะต้องค่อย ๆ จกทีละเส้น วางด้ายแต่ละสีให้ถูกต้องตามลาย เพราะหากผิดพลาดเพียงนิดเดียวต้องรื้อใหม่หมด ฉะนั้นผ้าแต่ละผืนที่ได้มา ต้องใช้ความชำนาญและความพยายามของผู้จกเป็นอย่างมาก ผ้าหาดเสี้ยวจึงเป็นของฝากที่สะท้อนความพยายามอย่างยิ่งของผู้สร้างสรรค์

นักท่องเที่ยวผู้สนใจ ติดต่อได้ที่ร้านสาธร (โทร. 671143) ร้านเริง (โทร. 671129) และร้านผ้าพื้นเมืองทุกแห่งใน อ.ศรีสัชนาลัย โดยเฉพาะที่ร้านสาธรนั้น นักท่องเที่ยวยังมีโอกาสชมพิพิธภัณฑ์ผ้าเก่าบ้านหาดเสี้ยว ซึ่งภายในประกอบด้วยผ้าพื้นเมืองโบราณอายุนับสิบ ๆ ปี มีทั้งของบ้านหาดเสี้ยวเองหรือมาจากจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคเหนือ บางผืนทอสอดดิ้นเงิน ดิ้นทอง ซึ่งในอดีตเคยเป็นภูษาทรงของสตรีสูงศักดิ์ทางล้านนา บางผืนก็เป็นซิ่นดำเชิงแดงของชนชั้นสามัญ บางผืนแคบยาวใช้เป็นผ้าพาดไหล่ ส่วนผืนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสใหญ่กว่าผ้าเช็ดหน้าเล็กน้อยนั้นเป็นผ้าปูกราบ เป็นต้น โดยพิพิธภัณฑ์จะเปิดให้ชมทุกวันตั้งแต่ 10.00-16.00 น. และไม่ต้องเสียค่าบริการใด ๆ

เงินโบราณ เพิ่งถือกำเนิดขึ้นมาเมื่อไม่นานมานี้ เพื่อสร้างงานและรายได้ให้แก่ชาวบ้าน อีกทั้งยังเป็นการสนองความต้องการของนักซื้อหาบางส่วนที่คลั่งไคล้และสะสมเครื่องเงิน

ความแตกต่างระหว่างเครื่องเงินโบราณของศรีสัชนาลัยกับของที่อื่นนั้น อยู่ที่ความประณีตในแต่ละขั้นตอน เป็นงานฝีมือ แท้ ๆ ที่เกิดจากสองมือของช่างค่อยบรรจงดัด ตัด แต่งเขียนลาย ฯลฯ จนกลายเป็นแหวน ต่างหู สร้อยคอ สร้อยข้อมือ และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ตามที่ผู้ซื้อสั่งทำ

ในส่วนของลวดลายและรูปลักษณะตลอดจนกรรมวิธีการทำเครื่องเงินศรีสัชนาลัยนั้น ทำเลียนแบบเครื่องทองโบราณ นับตั้งแต่นำเม็ดเงินมาแปรรูป ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ จนออกมาเป็นสินค้าราคาเยา ทว่ามากด้วยคุณค่า

ผู้สนใจเครื่องเงินศรีสัชนาลัย สามารถแวะชมและเลือกซื้อหาได้ที่ร้านลำดัดเงินโบราณ (โทร. 679068)

อ.กงไกรลาศ

ขนมผิง ทองม้วน ทองตัน ทองพับ เป็นขนมที่มีส่วนผสมคล้ายคลึงกัน เพียงแต่รูปลักษณ์จะแตกต่างกันที่เป็นก้อนกลม ม้วนโปร่ง ๆ ม้วนแน่นทึบ หรือพับสี่เหลี่ยม นักท่องเที่ยวที่ต้องการหาซื้อขนมทั้ง 4 ชนิดนี้จากต้นตำรับโดยตรง สามารถติดต่อกับร้านผลิตที่มีอยู่มากมายในตลาดบ้านกง แต่ละร้านแต่ละเจ้าก็มีรสต่างกันไป ขึ้นอยู่กับใครจะพยายามปรุงแต่งรสอย่างไร เพื่อดึงดูดลูกค้า

นอกจากต้นตำรับแล้ว นักท่องเที่ยวยังสามารถซื้อหาของขบเคี้ยวเหล่านี้ ตามร้านขายของฝากทั่วไปใน จ.สุโขทัย

ข้าวซ้อมมือ การตำข้าวแบบโบราณได้สาบสูญไปจากความทรงจำของชาวไทยประมาณ 20-30 ปีมาแล้ว แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจบีบคั้น เป็นเหตุให้ชาวบ้านบึงครอบร่วมแรงกันตำข้าวขายกันเองทุกวันอาทิตย์เริ่มตั้งแต่เวลา 09.00 น.

ขั้นตอนการตำข้าวจะเริ่มจากการนำข้าวเปลือก มาสีด้วยเครื่องสีข้าวที่ใช้แรงคนโยกให้เปลือกข้าวหลุดออก จากนั้นนำไปฝัดให้เหลือแต่เม็ดข้าวสีแดงก่อนนำไปตำ แล้วจึงฝัดอีกครั้งจึงจะได้เม็ดข้าวสีขาวสวย

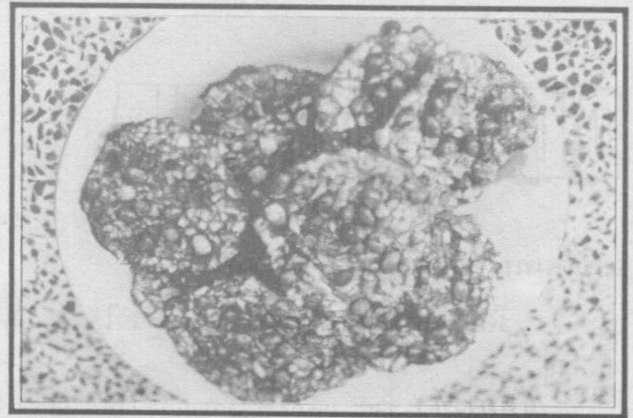
ในช่วงที่ยังเป็นเม็ดข้าวสีแดง เราเรียกว่าข้าวซ้อมมือซึ่งเป็นข้าวที่นำไปหุงเป็นข้าวต้มได้อร่อยมาก และยังมีประโยชน์ต่อร่างกายมากมาย แต่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบข้าวสีขาวสะอาด ชาวบ้านบึงครอบก็มีจำหน่ายสนองความต้องการด้วยในราคาไม่แพง

นักท่องเที่ยวที่สนใจชมกรรมวิธีการตำข้าว หรือซื้อหาข้าวตำ สามารถติดต่อได้ที่ผู้ใหญ่บ้านบึงครอบ โทร. 01-5200221

อ.ศรีสำโรง

ถั่วทอด เป็นของฝากขึ้นชื่อลือชาของ อ.ศรีสำโรง มาเนิ่นนานมาก จนมีคนขนานนามว่า "ถั่วทอดสองร้อยปี" เนื่องจากมีการถ่ายทอดสูตรดั้งเดิมผ่านปู่ ย่า ตา ยาย จนถึงรุ่นลูกหลานที่เข้าดำเนินกิจการแทนในปัจจุบัน ถั่วทอดของสุโขทัย มีลักษณะพิเศษต่างจากที่อื่น คือนอกจากมีส่วนผสมของแป้งข้าวจ้าว แป้งหมี่ ไข่ กะทิ เกลือ พริกไทย แล้วยังมีกลอยหั่น จากนั้นนำส่วนผสมทั้งหมดเคล้าให้เข้ากันก่อนจะทอดจนเหลืองกรอบ

นักท่องเที่ยวผู้สนใจ สามารถหาซื้อได้จากร้านขายของฝากทั่วไปใน จ.สุโขทัย และจังหวัดใกล้เคียง สำหรับผู้ที่ต้องการซื้อโดยตรงจากต้นตำรับ ก็สามารถหาซื้อได้จากร้านลอนศิลป อ.ศรีสำโรง (โทร. 681443) และร้านถั่วทอด อื่น ๆ ใน อ.ศรีสำโรง

◎ *ถั่วทอด*

อ.ทุ่งเสลี่ยม

ผลิตภัณฑ์หินอ่อน ไม่ว่าจะเป็นโต๊ะ เก้าอี้ แจกันตั้งแต่ขนาดจิ๋วถึงใหญ่ กระถางต้นไม้ กระถางบัว ลูกกรง นาฬิกาตั้งแต่ขนาดใช้มือยกได้ถึงต้องใช้หลายคนแบก สุขภัณฑ์ห้องน้ำ เช่น อ่างล้างหน้า ฯลฯ นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ที่ อ.ทุ่งเสลี่ยม ตามเส้นทางสายทุ่งเสลี่ยมเถินห่างจากตัวอำเภอประมาณ 2 กม. เท่านั้น หรือที่ 201/1 หมู่ 2 ต.ทุ่งเสลี่ยม อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย 64150 โทร. 659060, 659213 ซึ่งหากไม่พอใจผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายอยู่ในร้าน ก็สามารถสั่งทำตามความต้องการได้

หินอ่อนทุ่งเสลี่ยม

การเดินทาง

การเดินทางจากกรุงเทพฯ - สุโขทัย

1. **โดยรถยนต์ส่วนบุคคล** สามารถใช้ได้ 2 เส้นทางคือ

เส้นทางที่ 1 จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 ประมาณ กม. ที่ 50 จึงแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 32 ผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 117 ตรงเข้าพิษณุโลก ก่อนจะเปลี่ยนไปใช้ทางหลวงหมายเลข 12 เข้าสุโขทัย รวมระยะทาง 427 กม. ทั้งนี้มีรายละเอียดระยะทางห่างระหว่างจังหวัด ดังนี้

กรุงเทพฯ - อยุธยา	ระยะทาง	76	กม.
อยุธยา-อ่างทอง	"	31	กม.
อ่างทอง-สิงห์บุรี	"	36	กม.
สิงห์บุรี-ชัยนาท	"	36	กม.
ชัยนาท-อุทัยธานี	"	30	กม.
อุทัยธานี-นครสวรรค์	"	30	กม.
นครสวรรค์-พิษณุโลก	"	129	กม.
พิษณุโลก-สุโขทัย	"	59	กม.

อนึ่ง บนทางหลวงหมายเลข 117 ตรงบริเวณ กม. ที่ 100 จากนครสวรรค์ จะมีทางแยกเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 115 เข้าสู่กำแพงเพชรเป็นระยะทาง 60 กม. และเปลี่ยนไปใช้ทางหลวงหมายเลข 101 อีก 80 กม. จะถึงสุโขทัย เส้นทางสายนี้สองข้างทางปกคลุมไปด้วยต้นไม้ใหญ่เขียวขจีนานๆ จึงปรากฏหมู่บ้านสักครั้ง เหมาะสำหรับผู้ที่พยายามหลบเลี่ยงความแออัดของตัวเมือง แต่ต้องขับรถเป็นระยะทางไกลกว่าเส้นทางที่ 1 ประมาณ 50 กม. รวมระยะทาง 477 กม. จากกรุงเทพฯ

เส้นทางที่ 2 ใช้เส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ 1 จนถึงนครสวรรค์ จากนั้นแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 1 สู่กำแพงเพชร จากนั้นเปลี่ยนใช้ทางหลวงหมายเลข 101 เข้าสู่สุโขทัย รวมระยะทาง 434 กม. โดยแยกเป็นระยะทางนครสวรรค์-กำแพงเพชร 115 กม. และกำแพงเพชร-สุโขทัย อีก 80 กม.

2. **โดยรถประจำทาง (บขส.)** มีรถปรับอากาศออกจากสถานีขนส่งสายเหนือเวลา 09.20, 12.00, 14.00, 21.00, 22.00 น. นอกจากนี้ยังมีรถผ่านธรรมดาออกจากสถานีฯ ทุก 1 ชั่วโมงโดยประมาณ ตั้งแต่เวลา 07.50-23.20 น.

อัตราค่าโดยสารรถประจำทางธรรมดา 106 บาท รถประจำทางปรับอากาศชั้น 2 ราคา 148 บาท และรถประจำทางปรับอากาศชั้นหนึ่ง ราคา 191 บาท

3. **โดยรถปรับอากาศของบริษัทเอกชน** มี 4 บริษัท ดังนี้

วินทัวร์ มีรถปรับอากาศจากกรุงเทพฯ-สุโขทัย วันละ 10 เที่ยว คือ 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.30, 14.00, 15.00, 16.00, 22.00, 22.30 น. อัตราค่าโดยสาร 190 บาท

ถาวรฟาร์ม มีรถปรับอากาศจากกรุงเทพฯ-สุโขทัย วันละ 3 เที่ยว คือ 09.30, 10.30 และ 22.00 น. อัตราค่าโดยสาร 191 บาท และรถธรรมดาเวลา 08.00, 13.00 น. อัตราค่าโดยสาร 106 บาท

ทันจิตต์ทัวร์ มีรถปรับอากาศจากกรุงเทพฯ-สุโขทัย วันละ 2 เที่ยว คือ 10.00, 22.00 น. อัตราค่าโดยสาร 190 บาท

พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ มีรถปรับอากาศจาก กรุงเทพฯ- สุโขทัย วันละ 8 เที่ยว คือ 08.00, 10.00, 11.00, 12.30, 15.00, 21.30, 22.30, 23.00 น. อัตราค่าโดยสาร 191 บาท

การเดินทางจากสุโขทัย-กรุงเทพฯ

1. โดยรถประจำทาง (บขส.) มีรถปรับอากาศออกจากสุโขทัยเวลา 07.50, 08.30, 21.00, 22.00 น. นอกจากนี้ยังมีรถผ่านธรรมดาออกจากสุโขทัยทุก 1 ชั่วโมง โดยประมาณ ตั้งแต่เวลา 07.50 - 23.20 น.

อัตราค่าโดยสารรถประจำทางธรรมดา 106 บาท รถปรับอากาศชั้นสอง ราคา 148 บาท รถปรับอากาศชั้นหนึ่ง ราคา 191 บาท

2. โดยรถประจำทางปรับอากาศของบริษัทเอกชน มี 4 บริษัทดังนี้

วินทัวร์ มีรถปรับอากาศจากสุโขทัย-กรุงเทพฯ วันละ 10 เที่ยว คือ 08.00, 09.00, 09.45, 10.15, 11.20, 14.00, 15.40, 21.45, 22.00, 22.45 น. อัตราค่าโดยสาร 190 บาท

ถาวรฟาร์ม มีรถปรับอากาศจากสุโขทัย-กรุงเทพฯ วันละ 2 เที่ยว คือ 10.20 น. และ 22.00 น. อัตราค่าโดยสาร 191 บาท และรถธรรมดาเวลา 07.20, 0910, 20.30 น. อัตราค่าโดยสาร 106 บาท

ทันจิตต์ทัวร์ มีรถปรับอากาศจากสุโขทัย-กรุงเทพฯ วันละ 2 เที่ยว คือ 09.40 น. และ 22.00 น. อัตราค่าโดยสาร 190 บาท

พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์ มีรถปรับอากาศจาก สุโขทัย-กรุงเทพฯ วันละ 7 เที่ยว คือ 09.00, 09.45, 11.30, 15.00, 21.00, 21.30, 22.45 น. อัตราค่าโดยสาร 191 บาท

โรงแรมและที่พักในจังหวัดสุโขทัย

รหัสทางไกล 055

ที่พักในเขตอำเภอเมือง

- โรงแรมไพลิน สุโขทัย

10 หมู่ 1 ถ.จรดวิถีถ่อง ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย 64210
โทร. 613310-5 โทรสาร 613317
สนง.กรุงเทพฯ โทร. (02) 2157110, 2157112
โทรสาร (02) 2155640
จำนวนห้องพัก 238 ห้องแอร์ ราคา 800-3,500 บาท
มีบริการภัตตาคาร ห้องประชุมสัมมนา สระว่ายน้ำ เสริมสวย จำหน่ายของที่ระลึก นวดแผนโบราณ

- โรงแรมวังเหนือ

43/1 ถ.สิงหวัฒน์ อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000
โทร. 611193-4 โทรสาร 612038
สนง.กรุงเทพฯ โทร. (02) 2487300-9
จำนวนห้องพัก 67 ห้องแอร์ ราคา 475-1,500 บาท
มีบริการภัตตาคาร สระว่ายน้ำ ห้องประชุมสัมมนา สนุ๊กเกอร์ คาราโอเกะ นวดแผนโบราณ

- โรงแรมราชธานี

229 ถ.จรดวิถีถ่อง อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000
โทร. 611031, 612877, 611308 โทรสาร 612878
จำนวนห้องพัก 81 ห้องแอร์ ราคา 520-1,650 บาท
มีบริการภัตตาคาร ห้องประชุมสัมมนา จำหน่ายของที่ระลึก

- โรงแรมหมู่บ้านไทย

ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย 214 ถ.จรดวิถีถ่อง ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย 64210
โทร. 611049, 612275, 697022-4 โทรสาร 612583
จำนวนห้องพัก 100 ห้องแอร์ ราคา 400-800 บาท
มีบริการอาหาร จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก และมีการแสดงศิลปวัฒนธรรม

- โรงแรมชินวัฒน์

1-3 ถ.นิกรเกษม อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000

โทร. 611385, 611689

จำนวนห้องพัก 36 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 80-350 บาท

มีบริการอาหาร

- โรงแรมริเวอร์วิว

92 ถ.นิกรเกษม อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000

โทร. 611656, 611516, 613371-2 โทรสาร 613373

จำนวนห้องพัก 47 ห้องแอร์ ราคา 320-800 บาท

มีบริการค็อฟฟี่ช็อป สนุ๊กเกอร์ ห้องประชุมสัมมนา

- โรงแรมสวัสดิพงษ์

56/2 ถ.สิงหวัฒน์ อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000

โทร. 611567, 612268 โทรสาร 612268

จำนวนห้องพัก 52 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 180-400 บาท

มีบริการอาหาร

- โรงแรมสุโขทัย

15/5 ถ.สิงหวัฒน์ อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000

โทร. 611133, 611540, 612028

จำนวนห้องพัก 42 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 140-450 บาท

- สกายเฮ้าส์

58/1-7 ถ.บายพาส อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000

โทร. 612236-8

จำนวนห้องพัก 45 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 150-400 บาท

มีบริการอาหาร ห้องประชุมสัมมนา สนุ๊กเกอร์ คาราโอเกะ

และมีรถตู้-มอเตอร์ไซค์ ให้เช่า

สนง.ในเมืองตั้งอยู่ที่ 43-45 ถ.ประเสริฐพงษ์ อ.เมือง จ.สุโขทัย

64000 (ใกล้กับ บขส. สุโขทัย)

โทร. 612236

มีบริการรถรับส่งระหว่าง สนง. ในเมืองและนอกเมือง

- ยุพาเฮ้าส์

44/10 ถ.ประเวศนคร (หลังธนาคารกสิกรไทย สาขาสุโขทัย)

ซอยเมฆพัฒน์ อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000

โทร. 612578

จำนวนห้องพัก 10 ห้องพัดลม ราคา 30-80 บาท

มีบริการอาหาร

- สมประสงค์เกสต์เฮ้าส์

32 ถ.ประเวศนคร (หลังธนาคารกสิกรไทย สาขาสุโขทัย)

อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 โทร. 611709, 620284

จำนวนห้องพัก 30 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 60-350 บาท

มีบริการอาหารและรถตู้ให้เช่า

- โอ-ทูเกสต์เฮ้าส์

26/4 ถ.ราษฎร์อุทิศ (ใกล้ธนาคารทหารไทย สาขาสุโขทัย)

อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 โทร. 612982

จำนวนห้องพัก 14 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 40-100 บาท

มีมอเตอร์ไซค์ จักรยาน รถกะบะให้เช่า

- อนาสุโขเกสต์เฮ้าส์

234/6 ถ.จรดวิถีถ่อง (ข้างโรงแรมราชธานี) อ.เมือง

จ.สุโขทัย 64000 โทร. 611315

จำนวนห้องพัก 5 ห้องพัดลม ราคา 80-100 บาท

- นัมเบอร์โฟร์ เกสต์เฮ้าส์

170 ถ.ราชธานี (ใกล้วัดราชธานี) ต.ธานี อ.เมือง

จ.สุโขทัย 64000 โทร. 610165

จำนวนห้องพัก 13 ห้องพัดลม ราคา 80-100 บาท และ

บ้านพัก 2 หลัง ๆ ละ 350-450 บาท มีบริการอาหาร

- ไทยเกสต์เฮ้าส์

25/4 ถ.ราษฎร์อุทิศ อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 โทร. 612853

จำนวนห้องพัก 5 ห้องพัดลม ราคา 50 บาท

- บ้านไทยเกสต์เฮ้าส์

38 ถ.ประเวศนคร อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 โทร. 610163

จำนวนห้องพัก 8 ห้องพัดลม 7 บังกาโล ราคา 80-150 บาท

มีบริการอาหาร

- เฟรนเฮ้าส์

52/7 ถ.เลอไท อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 โทร. 610172

จำนวนห้องพัก 11 ห้องปรับอากาศและพัดลม ราคา 80-100 บาท

มีบริการอาการ มอเตอร์ไซด์ให้เช่า

ที่พักในเขตอำเภอสวรรคโลก

- โรงแรมเมืองอินน์

21 ถ.เกษมราษฎร อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย 64110
โทร. 641753, 641722, 642274, 641662
จำนวนห้องพัก 39 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 140-350 บาท
มีบริการอาหาร

- แสงสินธ์โฮเต็ล

2 ถ.เทศบาลดำริ 3 อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย 64110
โทร. 641259, 641424, 641818 โทรสาร 641828
จำนวนห้องพัก 34 ห้องแอร์และพัดลม ราคา 150-320 บาท
มีค๊อฟฟี่ช็อป ห้องประชุมสัมมนา

- โรงแรมศุภาลัย เพลส

31/2 หมู่ 4 ต.ในเมือง อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย 64110
โทร. 641627 โทรสาร 641358
จำนวนห้องพัก 42 ห้องแอร์ ราคา 400-1,500 บาท
มีห้องอาหาร ห้องประชุมสัมมนา นวดแผนโบราณ

- ไร่อิ่มเอม

17/1 หมู่ 2 ต.คลองกระจง อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย 64110
โทร. 613075-6, 610578, 01-2130512 โทรสาร 611505
จำนวนห้องพัก 30 ห้องแอร์และพัดลม
ราคา 350-2,000 บาท
มีภัตตาคาร ห้องประชุมสัมมนา พื้นที่สันทนาการทางน้ำ

ที่พักในเขตอำเภอศรีสำโรง

- สุโขทัยรีสอร์ท

99 หมู่ 7 ต.สามเรือน อ.ศรีสำโรง จ.สุโขทัย 64120
โทร. 681696, 681698-9, 681700 โทรสาร : 681697
สนง. กรุงเทพฯ โทร. (02) 9544891
จำนวนห้องพัก 80 ห้องแอร์ ราคา 1,400-2,400 บาท
มีบริการภัตตาคาร สนุ๊กเกอร์ คาราโอเกะ ห้องประชุม
สระว่ายน้ำ

บริษัทหัวร์ในจังหวัดสุโขทัย

รหัสทางไกล 055

- บริษัทสุโขทัยทราเวิลเซอร์วิส จำกัด

327/6-7 ถ.จรดวิถีถ่อง ต.ธานี อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000
โทร. 613075-6, 611505
สนง.กรุงเทพฯ โทร. (02) 6510244, 6510437, 2542345
โทรสาร (02) 6510438
บริการจัดทัวร์ และมีรถตู้ให้เช่า

- สกายทัวร์ (ศรีกัลยาทัวร์)

58/1-7 ถ.บายพาส อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000
โทร. 612237-8
บริการจัดทัวร์ และมีรถตู้และจักรยานยนต์ให้เช่า

ร้านอาหารในจังหวัดสุโขทัย

รหัสทางไกล 055

อำเภอเมือง	โทรศัพท์
ดรีมคาเฟ่ ถ.สิงหวัฒน์	612081
สวนอาหารน้ำค้าง ถ.จรดวิถีถ่อง	611049
สินวนารีสอร์ท ถ.เมืองเก่า-นาโพธิ์	613021-2
ห้องอาหารบัวหลวง โรงแรมวังเหนือ ถ.สิงหวัฒน์	611193-4
ห้องอาหารราชธานี โรงแรมราชธานี ถ.จรดวิถีถ่อง	611031
ห้องอาหารตระพังทอง โรงแรมไพลิน ถ.จรดวิถีถ่อง	613310-5
ศิริโภชนา	611711
ชุ้นโภชนา ถ.ตรีโชติ	611575
อำไพโภชนา ถ.ราษฎร์อุทิศ	611289
ห้องอาหารดงตาล ตรงข้ามพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ภูมิภาคที่ 3	612645
โค้วเจ็งเฮ็ง ถ.นิกรเกษม	-

อำเภอศรีสัชนาลัย

สวนอาหารแก่งสัก ทางเข้าอุทยานประวัติศาสตร์

ศรีสัชนาลัย .... -

ร้านอาหารกุหลาบ ถ.ศรีสัชนาลัย 671151

อำเภอสวรรคโลก

ห้องอาหารแมสสี้คอฟฟี่ช็อฟ แสงสินธ์โฮเต็ล

ถ.เทศบาลดำริ 3 641259

ไร่อิ่มเอม ต.คลองกระจง 613075-6

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

รหัสทางไกล 055	**โทรศัพท์**
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ เขต 3 (พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์)	252742-3
ตำรวจท่องเที่ยว พิษณุโลก	245358
สถานีตำรวจภูธร อ.เมืองสุโขทัย	611199
สถานีดับเพลิง	611128
โรงพยาบาลสุโขทัย	611702
บริษัทขนส่ง จำกัด	613296
วินทัวร์	611039
ถาวรฟาร์ม	611262
ทันจิตต์ทัวร์	613558
พิษณุโลกยานยนต์ทัวร์	612134

หมายเหตุ :

- ข้อมูลและราคาในเอกสารนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้
- สงวนลิขสิทธิ์ หากนำไปจัดพิมพ์เพื่อการจำหน่าย

กรกฎาคม 2539

มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย

เล่นไฟ ลอยกระทง ดำรงพุทธศาสนา

งามตาผ้าตีนจก สังคโลก ทองโบราณ

สักการแม่ย่า พ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข

จัดทำโดย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคเหนือ เขต 3

209/7-8 ศูนย์การค้าสุรสีห์ ถ.บรมไตรโลกนารถ

อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

โทร. (055) 252742-3 FAX : 252742

◎

ได้รับความเอื้อเฟื้อภาพจากกรมศิลปากร

◎

บันทึก

